

store Arbejde paa over 300 Sider, men det kan paa det bedste anbefales til nærmere Studium. Alene en Gennemgang af det ledsagende Illustrationsmateriale er overordentlig lønnende.

Niels Nielsen.

C. E. Hansen: Czekoslovakiet økonomisk set. Verdensøkonomiske Smaaskrifter 3. 21×15 cm, 79 S. Levin og Munksgaards Forlag, København. 1933.

Som Nr. 3 i Serien Verdensøkonomiske Smaaskrifter har C. E. Hansen skrevet en økonomisk Oversigt over Czekoslovakiet.

Bogen indeholder et stort Antal nyttige Oplysninger og har bl. a. haft det Formaal at oplyse danske Handelsmænd om Produktions- og Omsætningsforholdene i Czekoslovakiet. Ogsaa for andre, som ønsker Oplysning om den nyeste erhvervsmæssige Udvikling, vil Bogen være nyttig, f. Eks. vil den kunne finde Anvendelse ved mere fremskreden Undervisning i Handelsskoler og Gymnasier.

Arbejdet indeholder i Forhold til sit Omfang et stort Talmateriale, som er taget fra de nyeste tilgængelige Kilder og udvalgt paa en saadan Maade, at man faar en ret bred Oversigt over forskellige Erhvervsgrøene.

Arbejdet er dog paa visse Punkter set fra et erhvervsgeografisk Synspunkt ikke helt tilfredsstillende. Bogen burde indeholde et eller helst flere Kort, og Fremstillingen vilde vinde i Overskuelighed, hvis nogle af Talkolonnerne blev erstattede med Kurver.

Litteraturlisten medtager kun danske Arbejder, medens de omfangsrige og ret dybtgaaende Værker paa de tre Hovedsprog, der jo dog er de Kilder, man maa søge til, hvis man vil skaffe sig en mere indgaaende Orientering, ikke er nævnt.

Stilen er ikke helt ren. Forfatteren nøjes i en Række Tilfælde med noget uklare og halvgode Udtryksformer og opfylder ikke helt de strenge Fordringer, man maa stille til en erhvervsgeografisk Fremstilling.

Niels Nielsen.

Henri Gaussen: Géographie des Plantes. 222 Sider, 11×17 cm, 8 Kort og Diagrammer. Paris 1933, No. 152 af Collection Armand Colin.

Marcel Prenant: Géographie des Animaux. 200 Sider, 11×17 cm, 4 Kort. Paris 1933, No. 153 af Collection Armand Colin.

Collection Armand Colin er en Samling af billige Haandbøger og oplysende Skrifter angaaende de mest forskellige Emner.

I Forordet til Plantegeografien gør Forfatteren opmærksom paa,

at hans Videnskab kan drives ud fra forskellige Synspunkter, saaledes at den i Virkeligheden spalter sig i flere Videnskaber. Spørgsmaalet om Planternes Reaktion overfor Klima og Jordbund er Genstand for en særlig Videnskabsgren: Økologien, Studiet af Planternes Gruppering i Plantesamfund er Plantesociologiens Emne. Forfatteren anser Plantesociologien for at være af ringe Betydning for Geografien og har for saa vidt Ret, som en stor Del af Plantesociologerne ikke bekymrer sig om, hvorledes denne Gruppering er betinget af Jordbund og Klima. Kombineret med Økologien er Studiet af Plantesamfundenes Økologi, saaledes som den er grundlagt af Warming, stadig en Hovedinteresse for Geografien. Henri Gaussen gaar imidlertid en tredje Vej. Han gaar ud fra de enkelte Plantearters Arealer og søger at finde Aarsagerne til, at de er som de er, hvad Betydning Klima, Jordbund, Plantens Udbredelsesevne o. s. v. har for Arealets Begrænsning. Om dette Emne handler den første Halvdel af Bogen. Den anden Halvdel handler om Plantearternes Gruppering indenfor deres Arealer, hvilke Plantesamfund den indgaar i, Spørgsmaalene om disse Plantesamfunds Aarsager og deres Omdannelser. I dette Afsnit mærker man tydeligt, at Forfatteren er Florist og ikke Økolog. De økologiske Samfund har for ham ikke samme Realitet som Floraomraaderne. Dette mærkes ogsaa i de sidste Kapitler, som giver en fyldig Oversigt over Frankrigs Vegetation og derefter en noget mere summarisk Oversigt over hele Jordens Vegetationsomraader med Karakteristik af hvert Omraades Klima, og hvor floristiske Synspunkter spiller en større Rolle for Inddelingen end de økologiske.

Selv om maaske adskillige kan være i Uoverensstemmelse med Forfatteren, angaaende hvilke Synspunkter der er af størst Interesse for Geografen, saa kan man ikke andet end glæde sig over den smukke lille Bog, som giver saa fyldige og fortrinlige Oplysninger om en Mængde Ting og Diskussion om mangfoldige Problemer Plantegeografien vedkommende.

Prenants Dyregeografi giver en overskuelig og let læselig Oversigt over denne Videnskabs Principer. Som Forfatteren siger, vilde det være umuligt at give en udtømmende Fremstilling af Dyregeografien i en lille Bog. Selve Fremstillingen af Dyrenes Udbredelse vilde fordre Tusinder af Kort, og vort Kendskab til Dyrenes Økologi, saa ufuldstændigt det end er, vilde fordre lige saa mange Sider. Forfatteren har derfor valgt at fremstille de væsentlige Principer og at belyse dem ved Eksempler. De første Kapitler er helligede til Fremstillingen af almindelige Synspunkter for Dyrenes nuværende Udbredelse og dennes Afhængighed af Dyregruppernes geologiske

Historie og de Muligheder for Vandringer, som betingedes af tidligere Jordperioder, fra Nutidens forskellige Fordeling af Land og Hav.

De sidste to Tredjedele af Bogen behandler den økologiske Dyregeografi, som til Trods for Emnets Vanskelighed og Mangelen paa biologiske Iagttagelser for mange Dyrs Vedkommende er den Del af Dyregeografien, som i højeste Grad har Geografens Interesse. Et Kapitel giver først en Analyse af Livsvilkaarenes Elementer, og derefter gennemgaas de forskellige Dyresamfund med Eksempler paa deres Tilpasning til Omgivelserne. Først omtales Samfund af Landdyr som Skovdyr, Savannedyr, Steppedyr, Ørkendyr, Tundradyr og Højfjeldsdyr. Derpaa gives en Fremstilling af Livsvilkaarene i Havet og de af dem betingede oceaniske Regioner med deres Fauna, og efter en Fremstilling af Ferskvandets Livsbetingelser og Dyreliv afsluttes Bogen med Omtale af forskellige biologiske Forhold som Dyrenes Afhængighed af hverandre indbyrdes, Modifikation af det fysiske Milieu ved Dyrenes Virksomhed, Menneskets Indflydelse, Dyresamfundenes Stabilitet, Succession o. s. v.

Bogen giver en udmærket Oversigt over Dyreøkologiens vigtigste Principer, som oplyses ved Eksempler, men det er ikke en Haandbog, hvor man kan søge Oplysninger om Enkeltheder. Litteraturen er ikke rig paa Fremstillinger af Dyrerigets Økologi, og man maa derfor hilse denne Bog med Glæde.

M. Vahl.

Fridtjof Nansen: Over Grønland og Polhavet, I—III. Minneutgave.

Revidert Utgave ved Bjørn Helland-Hansen. Aschehoug & Co. Oslo 1930—32. (C. 900 Sider).

I Efteraaret 1932 mistede Norge en af sine største Sønner, nemlig den 69-aarige Fridtjof Nansen; stor var han som Videnskabsmand, stor som Digter og Kunstner og stor som Politiker og Diplomat. Det er vanskeligt at bedømme, paa hvilket Omraade Nansen har haft sin største Betydning; men man har vist Lov til at sige, at selvom hans sociale Virksomhed under Krigen og i Tiden derefter bragte Velsignelse til Tusinder eller Millioner af Mennesker, saa er det dog den store Polarforskers Billede, der hos de fleste af os, saavel gamle som unge, er nøje knyttet til Navnet Nansen. Der var derfor ingen naturligere Maade at mindes ham paa end i et smukt Værk at samle de 3 af hans Bøger, der omhandler hans to store Forskningsrejser; Den epokegørende Færd over Grønlands Indlandsis og Driften med „Fram“ over Polhavet.

Nansens egne Beretninger om disse Rejser foreligger i 3 omfangs-